

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ**

**«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗДМУ,
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»**

26 травня 2021 року

м. Запоріжжя

Д 70

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(Протокол № 5 від 27 травня 2021 р.)

Голова редакційної колегії:

Ректор ЗДМУ, професор Колесник Ю.М.

Редакційна колегія:

перший проректор доц. Авраменко М.О.

проректор НППР доц. Моргунцова С.А.

проректор з наукової роботи проф. Туманський В.О.

проректор НПП проф. Візір В.А.

голова Ради з НМЗ та ПК викладачів проф. Резніченко Ю.Г.

голова ЦМК терапевтичних дисциплін проф. Доценко С.Я.

голова ЦМК хірургічних дисциплін проф. Завгородній С.М.

голова ЦМК педіатричних дисциплін проф. Недельська С.М.

голова ЦМК медико-біологічних дисциплін проф. Беленічев І.Ф.

голова ЦМК фізико-хімічних дисциплін проф. Александрова К.В.

голова ЦМК фармацевтичних дисциплін проф. Тржецинський С.Д.

голова ЦМК гігієнічних дисциплін доц. Севальнев А.І.

голова ЦМК суспільних та гуманітарних дисциплін проф. Гребенюк Т.В.

голова ЦМК стоматологічних дисциплін проф. Возний О.В.

Робоча група:

завідувач кафедри МФІНТ проф. Рижов О.А.

секретар ЦМР доц. Демченко В.О.

методист вищої категорії Кіяшко І.О.

методист вищої категорії Лур'є І.К.

керівник ЦДО ст.викл. Дмитрієв В.С.

Д70 **Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ,**
траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали
навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради
(26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

Матеріали видаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 61:378.4(477.64)(063)

© Запорізький державний медичний
університет, 2021

© Видавництво ЗДМУ, 2021

ДОСВІД РОБОТИ КАФЕДРИ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ 2 В УМОВАХ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Візір В.А., Деміденко О.В., Приходько І.Б., Садомов А.С.

Вступ. Змішана форма навчання в умовах пандемії COVID-19 виявилася на сьогодні тим основним шляхом, що дозволив зберегти безперервність освітнього процесу та підтримувати його якість на належному рівні. Можливість спілкування викладача та студента у режимі відео зв'язку є ключовою відмінністю змішаної форми від онлайн навчання, оскільки останнє не передбачає особистої комунікації студентів ані між собою, ані з викладачем. Натомість, система змішаного навчання дозволяє вирішити цю проблему і саме використання таких програмних комплексів, як MS Teams, допомагає налагодити продуктивну комунікацію між студентом і викладачем.

Основна частина. За більш ніж річний період роботи з Teams викладачі кафедри здобули досвід ефективного використання цієї програми на різних етапах і напрямках навчального процесу, починаючи зі вступної частини першого заняття і завершуючи підсумковим модульним контролем. На кожному з цих кроків було визначено як сильні, так і слабкі сторони Teams, що наразі дає викладачам можливість подальшого удосконалення своєї роботи. Найважливішими компонентами практичного заняття є опанування студентами теоретичним та практичним матеріалом з подальшим оцінюванням їх знань, умінь і навиків. Особливістю навчального процесу на клінічній кафедрі є необхідність оцінювання не тільки рівня теоретичної підготовки студента, але й практичної складової його роботи у вигляді постановки діагнозу та визначення подальшої лікувально-діагностичної тактики за результатами роботи над ситуаційною задачею чи з віртуальним симулятором пацієнта (BodyInteract).

Перший етап – оцінка теоретичної підготовки студента – на практичному занятті може успішно вирішуватися шляхом тестового вхідного контролю знань. Для цього цілком прийнятними є тести першого рівня (вибір одного варіанту відповіді з декількох), створені в MS Forms, асоційовані з MS Teams. Використання тестів формату MS Forms має як переваги, так і суттєві недоліки. Перевагою, без сумнівів, є можливість ретельного аналізу структури правильних та хибних відповідей як по окремих студентах, так і по варіантах відповідей на кожне питання. Викладачі здатні проаналізувати, які питання були найбільш проблемними для студентів і, відповідно, приділити їм більше уваги на практичному занятті. Суттєвим недоліком, на нашу думку, є те, що всі питання тесту викладаються одночасно (або послідовно у разі «розгалуженого» тесту) та після відповіді залишаються на екрані, що дає можливість робити скріншот та миттєво «розшарити» такий файл іншим студентам. Набагато краще даний функціонал реалізований на платформах RATOS та EdX, де в процесі тестування одне питання на екрані змінюється після відповіді на інше. Через технічні обмеження цю проблему не можливо вирішити змінами в програмі Forms, тому триває пошук інших шляхів вдосконалення вказаного недоліку.

По-перше, це вимушене обмеження часу, відведеного на тестування. Недолік такого кроку в тому, що досить часто через технічні проблеми мережі Інтернет зв'язок втрачає стабільність, через що у студентів виникають затримки із поверненням виконаних завдань викладачеві.

По-друге, існує необхідність оновлювати не менше 30-50% питань в тестах кожного циклу, бо правильні відповіді одразу стають відомі наступним студентам. Одним із можливих шляхів вирішення даної проблеми, на наш погляд, є асоціація платформи Teams з платформою RATOS або edX, за наявності такої технічної можливості.

Другий етап – оцінка практичної роботи студента з хворим – в звичайних умовах вирішувалася на практичному занятті шляхом перевірки викладачем правильності

діагнозу та призначень, записаних студентом в протоколі курації або навчальній історії хвороби. В умовах змішаного навчання викладачі кафедри використовують тести у вигляді ситуаційних клінічних задач. MS Teams надає декілька можливостей та шляхів створювати і викладати студентам ситуаційні задачі: формат тесту MS Forms, текстове завдання MS Teams та формат завдання OneNote. Усі зазначені інструменти дозволяють вкласти в задачу додаткові матеріали (ЕКГ, фото тощо), але робота з цими форматами має кардинальні відмінності. Так, в форматі тесту MS Forms ситуаційна задача створюється як тест з довгою відповіддю. Викладач не здатний бачити хід виконання роботи студентом та вносити поточні корективи аж до моменту її повернення. Це позбавляє студента можливості вносити в неї правки в режимі реального часу, тому у разі незадовільної оцінки викладач змушений надсилати тест повторно. Даний формат добре зарекомендував себе для контролю засвоєння основних положень деяких тем практичних занять, які загалом не викликають труднощів для засвоєння. В форматі завдання MS Teams ситуаційна задача розсилається у формі текстового файлу Word з вкладеними в нього додатковими матеріалами (фото ЕКГ, рентгенограм тощо). Перевагою цієї форми є те, що документ може бути одночасно відкритий і студентом, і викладачем, що дозволяє їм спільно працювати над умовним хворим та своєчасно вносити корективи в діагноз та призначати відповідне лікування. Іншою можливістю цього формату є те, що викладач може не приймати роботу студента, поки він не виконає її належним чином. Особливо корисною ця форма може бути під час індивідуальної роботи зі студентом, наприклад під час відпрацювання пропущеного заняття або під час індивідуальних консультацій. Такий варіант дозволяє максимально наблизитись до особистої комунікації між студентом і викладачем під час безпосереднього вирішення конкретної клінічної ситуації.

Ще одним можливим шляхом є використання сервісу One Note. На наш погляд, він може бути корисним у разі, якщо є необхідність швидко створити ситуаційне завдання, яке може бути сформоване з використанням як текстових та файлів в форматі pdf, так і різних рисунків і одразу бути запропонованим студентам для вирішення на своїх індивідуальних сторінках з можливістю редагування.

При роботі з цими формами виникла низка проблемних питань, над вирішенням яких працюють викладачі кафедри:

- 1) Які теми занять слід оцінювати з використанням ситуаційних задач у вигляді тестів, а які – у виді текстової роботи чи One Note?;
- 2) Яку частину роботи над задачею студент повинен робити до заняття, а яку – на занятті з подальшим обговоренням помилок?;
- 3) Коли найкраще розсилати завдання:
 - напередодні ввечері (достатньо часу для ознайомлення, роботи з літературою, але й добра можливість, щоб виконав хтось інший)?;
 - за деякий час до заняття, щоб студент встиг ознайомитися з завданням та отримати відповіді на занятті якщо виникли якісь питання?;
 - безпосередньо на занятті з поточним контролем його виконання, або після вивчення матеріалу?
- 4) Яким шляхом і коли краще робити аналіз та обговорення помилок?

Викладачі кафедри на сьогоднішній день використовують обидва формати ситуаційних клінічних завдань, намагаючись порівняти їх переваги по окремих темах занять. Важливим також є пошук оптимального часу для розсилки завдань, перевірки і спільного обговорення результатів їх виконання студентами.

Висновки. Використання платформи MS Teams забезпечує основні напрямки змішаної форми навчання, але потребує подальшого вдосконалення з метою оптимізації роботи усіх учасників освітнього процесу. Одним з перспективним напрямків убачається доповнення ресурсу Teams можливостями інших навчальних платформ.